

Sygn. akt **IX Ka 108/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IX Wydział Karny - Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca: SSO Joanna Hut

Sędziowie: SSO Dagmara Pusz- Florkiewicz (spr.)

SSR (del.) Marcin Waszkiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Łukasz Giera

przy udziale prokuratora Marii Syta

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 r.

sprawy **T. M.**, syna M. i C. z d. R., ur. (...) w W.

skazanego wyrokiem łącznym

na skutek apelacji obrońcy

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie

z dnia 25 października 2016 r., sygnatura akt IV K 108/16

orzeka

I. zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że:

1. na podstawie art. 85 k.k. i 86 § 1 k. k. łączy kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie z dnia 2 lipca 2012 roku, sygn. akt III K 66/12 (opisanego w pkt. 2) i Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie z dnia 14 października 2013 roku, sygn. akt III K 98/12 (opisanego w pkt. 3) i wymierza skazanemu karę łączną 8 (osiem) miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której na podstawie art. 577 k.p.k. zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności skazanego w sprawie w okresie od dnia 20 sierpnia 2014 roku do dnia 20 kwietnia 2015 roku, uznając tę karę za wykonaną w całości;

2. w pkt. IV eliminuje słowa: "Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie III Wydział Karny z dnia 2 lipca 2012 roku sygn. akt III K 66/12 (opisanym w pkt. 2), Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie III Wydział Karny z dnia 14 października 2013 roku sygn. akt III K 98/12 (opisanym w pkt. 3)";

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia skazanego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt **IX Ka 108/17**

UZASADNIENIE

T. M. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Skierniewicach II Wydział Karnym z dnia 19 grudnia 2000 roku sygn. akt II K 223/00 za przestępstwo z art. 177 § 1 k.k. popełnione w dniu 30 listopada 1998 roku, na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 4 lat, na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono grzywnę w wysokości 80 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 9 grudnia 2002 roku zarządzono wykonanie 1 roku kary pozbawienia wolności. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie XI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych z dnia 6 lutego 2004 roku w sprawie o sygn. XI Wz 221/04 warunkowo zwolniono T. M. z odbycia reszty kary pozbawienia wolności na okres próby do dnia 6 lutego 2006 roku;

2. Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie III Wydział Karny z dnia 2 lipca 2012 roku sygn. akt III K 66/12 za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. popełnione w okresie od marca 2011 roku i do kwietnia 2011 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie V Wydział Wykonywania Orzeczeń z dnia 3 lutego 2014 roku zarządzono wykonanie powyższej kary pozbawienia wolności;

3. Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie III Wydział Karny z dnia 14 października 2013 roku sygn. akt III K 98/12 za przestępstwo z art. 191 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 grudnia 2011 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oddając skazanego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego oraz na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k. zobowiązano go do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu;

4. Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 28 października 2013 roku sygn. akt IV K 581/13 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 18 lipca 2013 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby, na podstawie art. 33 § 1 i § 2 k.k. orzeczono grzywnę w wysokości 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł;

5. Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 28 stycznia 2015 roku sygn. akt IV K 110/14 za przestępstwo z art. 190a § 1 k.k. popełnione od miesiąca maja 2013 roku do 13 grudnia 2013 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności, na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 29 listopada 2013 roku do dnia 3 listopada 2013 roku, od dnia 13 grudnia 2013 roku do dnia 5 marca 2014 roku, od dnia 31 marca 2014 roku do dnia 10 kwietnia 2014 roku oraz od dnia 18 kwietnia 2014 roku do dnia 20 sierpnia 2014 roku;

6. Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 5 sierpnia 2015 roku sygn. akt IV K 500/14 za przestępstwa: z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnione w okresie od 5 marca do 10 marca 2014 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, z art. 190 § 1 k.k. popełnione w dniu 9 marca 2014 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, z art. 190 § 1 k.k. popełnione w dniu 10 marca 2014 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, z art. 160 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w nocy 10/11 marca 2014 roku na karę 3 lat pozbawienia wolności, orzeczono karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych: E. M. kwoty 49.396 zł oraz na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, Administracja Osiedla (...) IV kwoty 9.383 zł; na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 11 marca 2014 roku do dnia 5 sierpnia 2015 roku. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 23 marca 2016 roku na poczet kary łącznej zaliczono prawidłowo okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 11 marca 2014 roku do 31 marca 2014 roku oraz od dnia 20 kwietnia 2015 roku do dnia 10 listopada 2015 roku.

Wyrokiem łącznym z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt IV K 108/16, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie orzekł:

I. Na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. rozwiązuje karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 5 sierpnia 2015 roku sygn. akt IV K 500/14 (opisanym w pkt. 6);

II. Na podstawie art. 569 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. łączy kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami: Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 28 stycznia 2015 roku sygn. akt IV K 110/14 (opisanym w pkt. 5) oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 5 sierpnia 2015 roku sygn. akt IV K 500/14 (opisanym w pkt. 6) i wymierza wobec skazanego T. M. karę łączną w wymiarze 4 (czterech) lat i 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w punkcie II kary łącznej pozbawienia wolności zalicza okresy rzeczywistego pozbawienia wolności skazanego T. M.: od dnia 29.11.2013 do 30.11.2013 r. , od 13.12.2013r. do 05.03.2014r., od 31.03.2014r. do 10.04.2014r., od 18.04.2014r. do 20.08.2014r., od 10.11. 2015 roku do 06.04. 2016 roku (w sprawie o sygn. IV K 110/14) oraz od 11.03. 2014 r. do 31 .03. 2014 r., od 20.04. 2015 r. do 10.11.2015 r., od 06.04.2016 roku do dnia 25.10.2016 roku (w sprawie o sygn. IV K 500/14);

IV. na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie kar orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Skierniewicach II Wydziale Karnym z dnia 19 grudnia 2000 roku sygn. akt II K 223/00 (opisanym w pkt. 1), Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie III Wydział Karny z dnia 2 lipca 2012 roku sygn. akt III K 66/12 (opisanym w pkt. 2), Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie III Wydział Karny z dnia 14 października 2013 roku sygn. akt III K 98/12 (opisanym w pkt. 3) i wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy- Żoliborza w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 28 października 2013 roku sygn. akt IV K 581/13(opisanym w pkt. 4);

V. Na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. ustala, że wyroki, które uległy połączeniu w pozostałym zakresie podlegają odrębnemu wykonaniu;

VI. Na podst. art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia skazanego T. M. od ponoszenia kosztów sądowych, przejmując wydatki na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego orzeczenia, w całości na korzyść skazanego wywiódł jego obrońca i zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – kodeks karny oraz innych niektórych ustaw w zw. z art. 4 § 1 k.k. poprzez nietrafne przyjęcie, że połączenie w węzeł kary łącznej kar orzeczonych dwoma wyrokami (IV KK 110/14 i IV K 500/14) jest dla skazanego korzystniejsze niż połączenie zgodnie z wnioskiem obrony złożonym na rozprawie, tj. połączenie kar orzeczonych wyrokami III K 66/12, IV K 581/13, IV K 110/14, IV K 500/14.

Podnosząc powyższy zarzut, obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy oraz zwolnienie skazanego od zapłaty kosztów za II instancję z uwagi na jego sytuację majątkową.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, choć doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku, jednak nie na skutek podniesionych w tym środkiem odwoławczym argumentów.

W ocenie Sądu Okręgowego, sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przeprowadził trafną co do zasady analizę możliwych do zastosowania w rozpoznawanej sprawie stanów prawnych w kontekście reguły przewidzianej w art. 4 § 1 k.k. i prawidłowo uznał, iż zastosowanie mają w tym wypadku przepisy kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, tj. przed 1 lipca 2015 r. Dlatego zawarty w apelacji zarzut obrazy prawa materialnego nie jest trafny. W dodatku przeprowadzony przez obrońcę wywód oraz treść powołanego wyroku Sądu Najwyższego z 4 października 2016 r. wskazują, iż autor apelacji zupełnie nie dostrzegł (co sąd meriti wszak

wyeksponował), iż w rozpoznawanej sprawie kary wobec skazanego zostały prawomocnie orzeczone zarówno przed dniem wejścia w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), jak i po dniu 1 lipca 2015 r. (w sprawie sygn. akt IV K 500/14 wydano wyrok w dniu 5 sierpnia 2015 r.). Dlatego zgodnie z ugruntowanym już w tym przedmiocie orzecznictwem, sąd miał obowiązek uwzględnienia art. 4 § 1 k.k. i ustalenia, który stan prawny – poprzedni czy nowy – jest dla skazanego korzystniejszy, a następnie zastosowania go.

Nie jest też zupełnie zasadne twierdzenie obrońcy, iż w razie zastosowania w odniesieniu do skazanego przepisów „nowych” możliwym byłoby połączenie kar wymierzonych wskazywanymi przez skarżącego wyrokami – tj. w sprawach o sygnaturach: III K 66/12, IV 581/13, IV K 110/14 i IV K 500/14. Zgodnie bowiem z art. 85 § 2 k.k., podstawą orzeczenia kary łącznej są kary wymierzone i podlegające wykonaniu, na co zwrócił zresztą uwagę sąd pierwszej instancji. Dlatego w sytuacji zastosowania w przedmiotowej sprawie stanu prawnego obowiązującego obecnie nie byłoby możliwym połączenie kar wymierzonych skazanemu wyrokami w sprawach III K 66/12 (kara 8 miesięcy pozbawienia wolności została zarządzona postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza z 3 lutego 2014 r. oraz odbyta w całości przez skazanego w okresie od 20 sierpnia 2014 r. do 20 kwietnia 2015 r., co jednoznacznie wynika z danych zawartych w aktach sprawy III K 66/12 oraz z opinii o skazanym i informacji o pobytach i orzeczeniach nadesłanych z Aresztu Śledczego W. – (...)) oraz IV K 110/14 (kara roku pozbawienia wolności również została wykonana w całości w okresach: 29-30 listopada 2013 r., 13 grudnia 2013 r.- 5 marca 2014 r., 31 marca 2014 r – 10 kwietnia 2014 r., 18 kwietnia 2014 r. – 20 sierpnia 2014 r., 10 listopada 2015 r. – 6 kwietnia 2016 r., co także jednoznacznie wynika z danych zawartych w aktach).

Słusznie więc sąd meriti wywiódł, iż w sytuacji zastosowania przepisów obowiązujących od 1 lipca 2015 r. połączeniu mogły ulec jedynie kary wymierzone wyrokami z pkt 3, 4 i 6 (III K 98/12, IV K 581/13 i IV K 500/14). Pamiętać przy tym należy, iż w dwóch pierwszych przypadkach orzeczone kary, to kary, których wykonanie jest nadal warunkowo zawieszona, a stosownie do art. 89 § 1 k.k. w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej w wymiarze nieprzekraczającym roku (co w tym przypadku nie byłoby możliwe, bo najniższa możliwa do wymierzenia kara łączna to 4 lata pozbawienia wolności). Stosując jednocześnie art. 89 § 1b k.k. (o którego treści obrońca zresztą także najwyraźniej zapomniał) i orzekając w tej sytuacji karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, przy przyjęciu, że miesiąc kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania – możliwym byłoby wymierzenie skazanemu kary łącznej w rozmiarze od 4 lat do 4 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności. Jednak przyjęcie przedstawionej wyżej konfiguracji prowadziłoby do pominięcia (niezaliczenia skazanemu w „ogólnym zestawieniu”) kary objętej wyrokiem w sprawie IV K 110/14 (z pkt 5).

Pamiętać jednocześnie należy, iż w odniesieniu do skazanego całkowicie zasadne są rozważania odnoszące się do braku jakichkolwiek przesłanek przemawiających za zastosowaniem skrajnej zasady wymiaru kary łącznej w postaci zasady absorpcji – sąd orzekający przedstawił to szczegółowo na stronach 8-10 uzasadnienia zaskarżonego wyroku i argumentacja ta jako pełna i przekonująca nie wymaga powtarzania w tym miejscu.

Podzielając więc co do zasady poglądy sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy dostrzegł jednak konieczność skorygowania zaskarżonego rozstrzygnięcia w zakresie połączenia wymierzonych skazanemu kar według zasad obowiązujących do 30 czerwca 2015 r. Skoro bowiem sąd orzekający zastosował obowiązującą w poprzednim stanie prawnym zasadę restryktywną łączenia kar (przewidziany w art. 85 k.k. brak możliwości swobodnego doboru wyroków podlegających łączeniu), to mając na uwadze to, że czyny, za które T. M. skazano wyrokami z 2 lipca 2012 r. (III K 66/12) i z 14 października 2013 r. (III K 98/12) popełnione zostały już po dniu 8 czerwca 2010 r. (tj. marzec-kwiecień 2011 r. i 6 grudnia 2011 r.), to nie było możliwości niepołączenia wymierzonych w tych orzeczeniach kar – pomimo tego, że jedna z nich jest karą z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Bez znaczenia przy tym jest to, że sąd nie dostrzegł, jak stwierdził, przesłanek do wymierzenia kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Dodanie bowiem od dnia 8 czerwca 2010 r. artykułu 89 § 1a k.k. (który stanowi, że w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania sąd może

w wyroku łącznym orzec karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania) przesądziło o konieczności każdorazowego orzekania kary łącznej w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 85 k.k., warunkowe zawieszenie jej wykonania pozostawiając do uznania sądu.

Słuszny jest równocześnie pogląd, iż w stosunku do T. M. nie zachodzą podstawy do stwierdzenia istnienia po jego stronie pozytywnej prognozy kryminologicznej, o czym świadczy to, że popełnił on kilka przestępstw, w tym na szkodę tych samych pokrzywdzonych i to pomimo uprzedniego tymczasowego aresztowania za agresywne zachowanie wobec tych osób. Ponadto zarządzono już wcześniej wobec skazanego wykonanie jednej z kar, która była warunkowo zawieszona. Oceny tej nie zmienia pozytywna opinia z zakładu karnego oraz aktualna sytuacja osobista i rodzinna skazanego, a także prezentowany przezeń podczas pobytu w izolacji krytyczny stosunek do popełnionych czynów. Nie można więc uznać, iż warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej w omawianej wyżej sytuacji byłoby wystarczające dla osiągnięcia celów kary wobec skazanego, a w szczególności zapobieżenia jego powrotowi do przestępstwa.

Mając jednocześnie na uwadze kierunek złożonej apelacji oraz obowiązujący zakaz reformationis in peius, sąd odwoławczy zdecydował o zmianie zaskarżonego wyroku poprzez połączenie kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec skazanego wyrokami w sprawach sygn. akt III K 66/12 i III K 98/12 (opisanych w pkt 2 i 3 wyroku łącznego) na zasadzie absorpcji i wymierzenie mu kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz zaliczenie na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie III K 66/12, co spowodowało, że tę karę łączną należało uznać za wykonaną w całości. Konsekwencją było wyeliminowanie powołanych ostatnio dwóch wyroków z rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania o wydanie wyroku łącznego.

Zauważyć wypada w tym miejscu, iż bezzasadny jest pogląd skazanego i jego obrońcy, wyrażony w toku rozprawy odwoławczej, iż w zaskarżonym wyroku nieprawidłowo zaliczono skazanemu na poczet kary łącznej okresy rzeczywistego pozbawienia wolności, bo pominięto okresy: od 10 kwietnia 2014 r. do 18 kwietnia 2014 r. i od 20 sierpnia 2014 r. do 20 kwietnia 2015 r. Pierwszy z wymienionych okresów to wszak okres odbywania przez skazanego nieobjętej wyrokiem łącznym zastępczej kary aresztu w wymiarze 8 dni w sprawie o wykroczenie - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza z 1 sierpnia 2012 r., sygn. akt V W 2507/12 (vide k. 28-30). Natomiast drugi dotyczy odbywania przez skazanego kary pozbawienia wolności w sprawie sygn. akt III K 66/12, która w zaskarżonym wyroku, jako podlegająca łączeniu, w ogóle nie była uwzględniona, a dopiero sąd odwoławczy rozstrzygnął w tym przedmiocie jak wyżej.

Z tych wszystkich względów i nie dostrzegając z urzędu podstaw do ingerencji w zaskarżone rozstrzygnięcie w innym zakresie, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze znajduje uzasadnienie w treści art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. Zwalniając skazanego od ich ponoszenia, sąd odwoławczy uznał, iż jego aktualna sytuacja życiowa i materialna uzasadnia pogląd, iż uiszczenie tych kosztów byłoby dla niego zbyt uciążliwe.